

- ELTE-utdanningen kvalifiserer ikke for samme yrke



Er en med femårig masterutdanning i psykologi fra ELTE-universitetet i Budapest utdannet til samme yrke som en psykolog i Norge? Nei, er den klare holdningen til Regjeringsadvokaten.

TEKST

Per Halvorsen

FOTO:

Nora Skjerdingsstad

PUBLISERT **27. september 2019**

EMNER

ELTE

masterdebatten

Advokat Torje Sunde hos Regjeringsadvokaten er tydelig på hva som er tema når han prosederer på vegne av staten idet ELTE-saken starter i Oslo tingrett 14. oktober:

- Hva slags aktiviteter får de som er utdannet ved ELTE lov til å utføre i Ungarn, sammenliknet med det en norskutdannet psykolog kan gjøre i Norge?
- Kan vedkommende diagnostisere og drive pasientbehandling?

Ikke klinisk yrke

Ikke ifølge ungarsk lov, mener Sunde. Og da har de ifølge EØS-regelverket heller ingen rett til å få slippe løs på norsk pasienter.

– ELTE-saken handler til syvende og sist om pasientsikkerhet og om å beskytte et godt fungerende helsesystem. Det er det den norske autorisasjonsordningen skal bygge opp om, sier han.

Han sier at den ungarske psykologtittelen «okleves pszichológus» som ELTE-studentene får etter fem års studier, er en form for humaniora-utdanning som ikke gir selvstendig rett til å utføre kliniske oppgaver. Isteden gir tittelen anledning til å jobbe innen organisasjonspsykologi, rekrutteringsarbeid og ulike typer forskning. Men de kan altså ikke ta syke mennesker i behandling.

«Spriket mellom masterutdanningen i Ungarn og profesjonsstudiet i Norge, og spriket mellom hva en ungarsk psykolog og norsk psykolog kan gjøre, er for stort»

Torje Sunde

Trenger tilleggsutdanning

– Skal du drive klinisk virksomhet i Ungarn, må du ifølge ungarsk helselovgivning ha en tilleggsutdanning som leder fram tittelen «klinisk psykolog» («klinikai szakpszichológus»). Dette er et mye lengre studieløp, og du må kunne ungarsk. Det byr selvsagt på praktiske problemer for de norske studentene i Budapest, sier han.

Bare på visse vilkår kan en med mastergrad i Ungarn få drive klinisk virksomhet: Hvis det skjer under tilsyn av en som er klinisk utdannet, og er en del av opplæringsløp fram mot tittelen klinisk psykolog. Og selv innenfor disse rammene har man ikke lov til å diagnostisere.

– Hvorfor kan ikke masterstudentene fra ELTE loses inn i norsk helsevesen gjennom en lisensordning på samme måte som de som har studert i Danmark og Polen?

– Spriket mellom masterutdanningen i Ungarn og profesjonsstudiet i Norge, og spriket mellom hva en ungarsk psykolog og norsk psykolog kan gjøre, er for stort. Hadde spriket vært mindre, kunne det vært annerledes, sier Sunde.

Politisk beslutning

ELTE-studenter som påbegynte utdanningen før Helsedirektoratet endret sin godkjenningsspraksis høsten 2016, ble i 2018 innvilget et opplæringsprogram som vil kvalifisere dem for kliniske oppgaver i norsk helsevesen. Universitetene anbefalte på faglig grunnlag et kvalifiseringsløp på to et halvt år. Resultatet ble en tidsramme på 14 måneder.

– Opplæringsprogrammet er resultatet av en politisk beslutning fra Stortinget, og ikke noe som studentene hadde rettskrav på. Det er altså en form for billighetsordning som er etablert for de ELTE-studentene som hadde begynte på ELTE før praksisendringen, opplyser Sunde.

– *Hva er den største forskjellen på mastere utdannet ved ELTE og mastere utdannet i Polen og Danmark?*

– For det første er psykologyrket i Danmark og Polen et såkalt lovregulert yrke, noe som ikke er tilfellet i Ungarn. EØS-retten krever da en noe annen vurdering fra norske myndigheter. For det andre har Helsedirektoratet, etter tilbakemeldinger fra danske og polske myndigheter, lagt til grunn at psykologer i Danmark og Polen kan arbeide selvstendig som klinisk psykolog der. Dette er også forskjellig fra situasjonen i Ungarn. Søkere med polsk og dansk psykologutdanning får derfor i dag lisens, men må gjennomføre en prøveperiode på to år under veiledning i spesialisthelsetjenesten før de kan søke autorisasjon, sier Sunde.

Teksten sto på trykk første gang i Tidsskrift for Norsk psykologforening, Vol 56, nummer 10, 2019, side

TEKST

Per Halvorsen, journalist

FOTO:

Nora Skjerdingstad, redaksjonssekretær